

ELORE (ISSN 1456-3010), vol. 18 – 1/2011.

Julkaisija: Suomen Kansantietouden Tutkijain Seura ry.

[http://www.elore.fi/arkisto/1_11/ajank_koskinen-koivisto.pdf]

AJANKOHTAISTA

ONNEN MAA? PITKÄ 50-LUKU, ARKI, NOSTALGIA JA MUSEOT

Eerika Koskinen-Koivisto

1950-lukua kuvataan ja muistellaan usein nostalgiasävytteisesti, sotien ja rakennemuutoksen väliin jäävänä vuosikymmenenä, jolloin ”kaikki oli paremmin”. Tutkimushankkeessa *Onnen maa? Pitkä 50-luku, arki, nostalgia ja museot* puretaan sodanjälkeiseen radikaalia 1960-lukua edeltävään jälleenrakennuksen aikaan liitettyä nostalgiaa ja vakiintuneita käsityksiä. Hankkeessa tutkitaan 1950-lukua arkielämän näkökulmasta niin mentaalisisällä kuin materiaalisellakin tasolla ja etsitään uusia tapoja tutkia lähimenneisyyttä. Hankkeella on kaksi tarkoitusta: luoda monitahoisempi kuva 1950-luvusta ja edistää yliopistojen, museoiden ja muiden muistiorganisaatioiden tutkimusyhteistyötä.

HANKKEEN TUTKIMUSKOHTEET JA TUTKIJAT

Vaikka 1950-luku esitetään usein perinteisenä ja konservatiivisena aikana, yhteiskunnan makrotasolla tapahtui muutoksia, jotka tavalliset ihmiset kohtasivat arkielämässään muun muassa työelämän, perhe-elämän ja sukupuoliroolien muutoksena sekä maastamuuton ja kulutuksen kasvuna. Tutkimushankkeessa *Onnen maa?* analysoidaan, miten ihmiset ovat kokeneet nämä muutokset ja miten 1950-luku muistetaan ja esitetään arkistoaineistoissa ja museokokoelmissa. Hankkeessa hyödynnetään nostalgian ja periodisoinnin käsitteitä. Hankkeen tutkimuskohteena on niin sanottu *pitkä 1950-luku*, toisen maailmansodan ja 1960-luvun välinen aika. Pitkän 1950-luvun käsite haastaa aiemmat periodisoinnit, joissa 1950-luku jää dramaattisen 1940-luvun ja radikaalin 1960-luvun väliin. Tarkasteltaessa yhteiskunnallisia muutoksia tämän väliin jäävän

Pikku-Auri -pyykkikoneita esitellään Hyvinkään Nurmijärven maatalousnäyttelyssä heinäkuussa 1950. Kuvaaja: Nestori Heikkilä. Kuva: Suomen Maatalousmuseo Sarka.

ajan näkökulmasta on mahdollista nähdä, kuinka uudet ilmiöt sekoittuivat vanhoihin rakenteisiin ja mentaliteetteihin luoden pohjaa tulevaisuuden muutoksille.

Tutkimus liittyy projektin johtajan, etnologian professori Hanna Snellmanin (Jyväskylän yliopisto) suomalaisten siirtolaisuutta koskeviin tutkimushankkeisiin, joissa taakse jäänyt kotimaa, usein 1950-luvun Suomi, on nostalgisoitunut. Hänen lisäksi hankkeessa on kaksi vanhempaa tutkijaa ja kaksi post doc -tutkijaa eri tieteenaloilta (etnologia, folkloristiikka ja historiantutkimus). Heistä Lena Marander-Eklund (Åbo Akademi), Eerika Koskinen-Koivisto ja Arja Turunen (Jyväskylän yliopisto) analysoivat erilaisia naiseuden representaatioita niin työelämässä kuin kotona, ja Simo Laakkonen (Turun yliopisto) tarkastelee arkielämän muutoksia ympäristön näkökulmasta. Hankkeeseen kuuluu myös tohtorikoulutettavia eri yliopistoista.

YHTEISTYÖ MUSEOIDEN KANSSA

Tutkimusaineistona käytetään museoiden ja arkistojen, erityisesti Työväenmuseo Werstaan ja Suomen maatalousmuseo Sarkan aineistoja. Mainitut museot toteuttavat tutkimustulosten pohjalta näyttelyn. Ennen muuta hankkeessa uudistetaan kahden tutkimusta harjoittavan instituution, yliopiston ja museoiden välistä yhteistyötä, joka aiemmin, erityisesti etnologian oppiaineen alkuvaiheessa oli hyvin tiivis. *Onnen maa?* -hankkeessa museoiden ja tutkijoiden välinen yhteistyö aloitetaan jo tutkimuksen alkaessa. Tämä luo tutkimukselle uudenlaisen ympäristön ja monipuolistaa aineistojen käyttöä. Lisäksi se edistää aiemman tutkimuksen ja menneisyyttä koskevien esitysten ja tulkintojen kriittistä arviointia, mikä edesauttaa myös museotyön kehittämistä.

Kotimaisen museoyhteistyön lisäksi *Happy Days?* -hankkeella on kansainvälisen ohjausryhmä, joka koostuu museoissa työskentelevistä, mutta yliopistojen kanssa yhteistyötä tekevästä asiantuntijoista. Neuvonantajina toimivat johtaja Zoltan Fejos (Unkarin etnografisen museo), varajohtaja Ruth Olson (Yläniemimaan kulttuurin tutkimuksen keskus University of Wisconsin-Madison), intendentti Eva Silvén (Nordiska museet) sekä kuraattori ja tutkija Mikkel Venborg-Pedersen (Tanskan kansallismuseo). Ohjausryhmän jäsenet tapaavat hankkeen tutkijat ja tohtorikoulutettavat vuosittaisessa tapaamisessa.

Lisätietoa hankkeen verkkosivuilla (<http://happydays.jyu.fi>).

Filosofian maisteri Eerika Koskinen-Koivisto viimeistelee väitöskirjaansa Jyväskylän yliopistossa historian ja etnologian laitoksella. Väitöskirjan aiheena on sukupuolen, luokan ja työn yhteen kietoutuminen työläisnaisen elämän kerronnassa.